

Μελέτης Ηλίας

Ο Μπύχνερ προέβλεψε όλα όσα θα επακολουθούσαν

Χρύσα Φωτοπούλου

2015

Ο Βούτσεκ, έργο τραύμα και κραυγή αγωνίας, βάζει στο μικροσκόπιο και αποδομεί ολόκληρο το θρησκευτικό, στρατιωτικό, επιστημονικό και οικογενειακό οικοδόμημα της σύγχρονης κοινωνίας, όπου η βία και η εκμετάλλευση βρίσκονται στον πυρήνα των ανθρώπινων σχέσεων κάθε είδους.

*Γιατί οι νικημένοι του σήμερα γίνονται οι νικητές του αύριο
Και απ' το ποτέ γίνεται: Σήμερα κιόλας!*

Αρχίζουμε, Ηλία Μελέτη;

Γιατί ο "Βούτσεκ" επηρέασε όσο λίγα έργα το θεατρικό τοπίο του 20ού αιώνα;

Ο Βούτσεκ, νομίζω, πως έχει κάποια σημαντικά στοιχεία ως έργο, που το κάνουν να είναι όντως ένα εμβληματικό θεατρικό κείμενο για τον 20^ο αιώνα. Καταρχάς, ο Μπύχνερ, σαν άλλος προφήτης, προέβλεψε όλα αυτά που θα επακολουθούσαν, αρκετά χρόνια πριν. Επίσης, καταπιάνεται με το θέμα της βίας της εξουσίας, που νομίζω πως δεν έχει εποχή ή γλώσσα. Άλλο ένα σημαντικό στοιχείο είναι ότι βάζει για κεντρικό ήρωα, σε αντίθεση με τον θάνατο του Δάντον, έναν απλό άνθρωπο του λαού. Του δίνει όνομα και τον φτάνει στα όρια της τρέλας, της εξαθλίωσης, του παραληρήματος και τέλος τον οδηγεί στο να ξεσπάσει κι αυτός με τη σειρά του με τη βία στον πιο κοντινό, στον πιο αγαπημένο άνθρωπο, τη γυναίκα του, τη Μαρία. Με μια άλλη οπτική, θα μπορούσα να πω ότι αυτοκτονεί. Δεν ασκεί βία στους ανώτερους, που τον βασανίζουν, τον εξαθλιώνουν, αλλά στον ίδιο του τον εαυτό.

Με τόση βία και ως πομποί και ως δέκτες απορώ πώς υπάρχουμε ως είδος.

Νομίζω ότι το σημαντικό είναι προς τα πού στρέφεται αυτή η βία που εκ των πραγμάτων έχουμε μέσα μας. Πάντα υπήρχε και θα συνεχίζει να

υπάρχει στους αιώνες, αλλά όσος καιρός κι αν περάσει, πάντα θα έχουμε ένα θέμα με τη διαχείρισή της. Δεν ξέρω τι είναι προτιμότερο. Αν την καταπολεμήσουμε, εξαφανίζοντάς την, αν τη στρέψουμε προς τον σωστό στόχο ή αν τη στρέψουμε προς τον ίδιο μας τον εαυτό. Γιατί συμβαίνουν και οι τρεις αυτές εκδοχές, δυστυχώς, γύρω μας.

Ένας Χρυσαιγίτης, που θα βρεθεί κατά λάθος στο κοινό, πώς θα νιώσει;

Νομίζω πως ένας ψηφοφόρος της Χρυσής Αυγής μπορεί να μην καταλάβει και πολλά πράγματα από τα θέματα που πραγματεύεται το έργο και κατ' επέκταση μπορεί και να του αρέσει σαν αποτέλεσμα να βλέπει έναν άνθρωπο να βασανίζεται. Άλλωστε, η ανοησία δεν έχει όρια. Τώρα ένας υποψήφιος του συγκεκριμένου "κόμματος" μάλλον δεν θα ερχόταν ποτέ σε μια τέτοια παράσταση.

Γιατί όλοι μιλούν για αλλαγή του κόσμου και δε μιλούν ποτέ για ανατροπή;

Η αλλαγή είναι ένα βήμα πριν την ανατροπή. Για να αναποδογυρίσεις κάτι πρέπει πρώτα να το μεταστρέψεις. Επίσης, η ανατροπή, εκτός από έξυπνο χειρισμό και μια κάποια δύναμη, είτε είναι σωματική είτε ψυχικής φύσης, χρειάζεται κι άλλα στοιχεία. Ένα από αυτά είναι τα κότσια κι ένα άλλο το να κοιτάζεις πέρα από το καλό του εαυτού σου. Κι αυτά τα δύο, δυστυχώς, δεν τα έχουμε. Αυτό που βλέπω γύρω μου είναι ότι οι περισσότεροι από εμάς κοιτάμε μόνο τον εαυτό μας.

Θα ζούσες αλλού τόσες εποχές σε μία στιγμή όσο πάνω στο θεατρικό σανίδι;

Αυτό που ζω είναι κάτι ονειρικό και μαγικό τη στιγμή που το ζω. Την αμέσως επόμενη, η πραγματικότητα δεν μου δίνει την πολυτέλεια να το χαρώ όσο θα ήθελα, όπως επίσης και την ευκαιρία να το ζω όσο συχνά θα ήθελα και με τις ιδανικές συνθήκες. Οπότε, το θέμα δεν είναι οι εποχές που αλλάζουν από τη μια στιγμή στην άλλη με το μαγικό αερόστατο που λέγεται θέατρο, αλλά η ανώμαλη προσγείωση στην καθημερινότητα. Κι αυτό γιατί, αν ζεις μόνο στην καθημερινότητα, δεν έχεις με κάτι να τη συγκρίνεις εκτός από τα όνειρά σου. Αν όμως ζεις κάτι ονειρικό κι ύστερα επιστρέφεις, το μέτρο σύγκρισης είναι αναπόφευκτο και πολλές φορές οδυνηρό.